

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 98/2015 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- vakuutusylitarkastaja Tom Strandström, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Mika Björklund, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtava riskiasiantuntija Teija Korpiaho, Finanssivalvonta
- tilinpäätösasiantuntija Reija Anttila, Finanssivalvonta
- asiantuntija Santeri Suominen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lakimies Ismo Heinström, Eläkesäätiöyhdistys — ESY ry
- varatoimitusjohtaja Esko Kivisaari, Finanssialan Keskusliitto ry
- johtava tilinpäätösasiantuntija Pirjo Saarelainen, Finanssialan Keskusliitto ry
- asiantuntija Jarkko Raitio, Suomen Tilintarkastajat ry
- asiantuntija Juha Tuomala, Suomen Tilintarkastajat ry
- professori (emeritus) Jarmo Leppiniemi

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- Merimieseläkekassa
- Työeläkevakuuttajat TELA ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vakuutusyhtiölakia, työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia, vakuutuskassalakia, eläkesäätiölakia, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettua lakia, merimieseläkelakia ja maatalousyrittäjien eläkelakia. Muutokset perustuvat pääosin kirjanpitolakiin esitettäviin muutoksiin.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

Kirjanpitosäännösten osalta muutokset ovat sisällöltään pääosin teknisiä tarkistuksia, jotka johtuvat siitä, että kirjanpitolakia sovelletaan taustalakina vakuutustoimialan yrityksiin. Vakuutusyhtiölain, eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain viittaussystematiikkaa muutettaisiin siten, että sovellettavia kirjanpitolain säännösten kanssa samansisältöisiä säännöksiä ei enää kirjoitettaisi auki näihin lakeihin, vaan kirjanpitolain säännöksiä sovellettaisiin viittaamalla niihin. Vastaavasti meneteltäisiin osakeyhtiölain kanssa samansisältöisten säännösten soveltamisessa vakuutusyhtiöihin. Vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuva sääntely säilytettäisiin vakuutustoimialan yrityksiä ja eläkelaitoksia koskevissa yhteisöoikeudellisissa laeissa.

Jos vakuutustoimialan yritys soveltaisi taseen arvostusperiaatteena käypää arvoa, esityksen mukaan se arvostaisi rahoitusvälineet ja sijoituskiinteistöt samalla tavalla kuin muiden toimialojen yritykset. Kun kyse on käypien arvojen ilmoittamisesta liitetiedoissa, vakuutustoimialan yritykset voisivat noudattaa helpotettuja menettelyjä, joista Finanssivalvonta antaisi tarvittavat tarkemmat määräykset ja ohjeet.

Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen konsernisäännöksiä ehdotetaan tarkistettaviksi. Kirjanpitolain konsernisäännöksiä sovellettaisiin jatkossa myös vakuutuskassoihin ja eläkesäätiöihin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Kirjanpitosäännöksiä on tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran vakuutusyrityksen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Talousvaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä 1. lakiehdotukseen tehtävin vähäisin muutoksin.

Esityksen pääasialliset muutokset voimassa olevaan vakuutusyhtiölaainsäädäntöön liittyvät kirjanpitoa koskeviin säännöksiin. Säädöstekniikkaa esitetään muutettavaksi siten, että niiltä osin kuin kirjanpitolakia sovelletaan myös vakuutussektoriin vakuutusyhtiölaainsäädännössä vain viitataan asianomaisiin kirjanpitolain säännöksiin. Näiltä osin esitys on sidoksissa eduskunnassa parhaillaan käsiteltävänä olevaan kirjanpitolainsäädännön muutosesitykseen (HE 89/2015 vp — TaVM 16/2015 vp). Vastaavaa viittaustekniikkaa esitetään käytettäväksi myös vakuutuslalla sovellettaviksi tulevien osakeyhtiölain säännösten osalta.

Vakuutusyhtiöiden ulkoinen talousraportointi on eriytetty vakavaraisuusraportointiin (vakuutusyhtiölain 8 a ja 10 luku) ja nyt käsiteltävänä olevaan tilinpäätösraportointiin (vakuutusyhtiölain 8 ja 9 luku). Tilinpäätösraportointia koskeva sääntely perustuu vakuutusyhtiöihin sovellettaviin tilinpäätösdirektiiveihin. Vakuutuslalle suunnattujen IFRS-standardien osalta EU-sääntelyn valmistelu on vielä osin kesken.

Talousvaliokunta pitää esityksen lähtökohtia perusteltuina. Viittaustekniikka poistaa päällekkäistä sääntelyä ja on omiaan selkeyttämään säädöspohjaa. Valiokunta pitää myös tarkoituksenmukaisena yhtenäistää vakuutussektorin sääntelyä vastaavaan yhtiölaainsäädäntöön niiltä osin kuin vakuutussektorin erityispiirteet eivät anna pakottavaa syytä säännellä toisin. Tilinpäätössäänte-

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

lyn yhtenäistäminen helpottaa eri sektoreilla toimivien yritysten tilinpäätösten vertailtavuutta. Oikean ja riittävän kuvan antamiseksi on myös tärkeää, että konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus ulotetaan ehdotetulla tavalla koskemaan myös eläkekassoja ja -säätiöitä. Talousvaliokunta täsmentää, että hallituksen esityksessä olevalla maininnalla (s. 12) siitä, ettei konsernisäännösten soveltaminen automaattisesti merkitse eläkesäätiön tai vakuutuskassan yhdistelyvelvollisuutta, tarkoitetaan, että jos yleiset kirjanpitolain asettamat edellytykset yhdistelemättä jättämiselle täyttyvät, niitä voidaan soveltaa myös vakuutustoimialan yhteisöihin.

Valiokuntakäsittelyn yhteydessä on erityisesti noussut esille ehdotettu käypää arvoa koskeva sääntely. Esityksen (1. lakiehdotuksen 15 §) mukaisesti samaan käyttötarkoitukseen kuuluviin varoihin sovelletaan samaa arvostusperiaatetta eli joko käypää arvoa tai hankintamenoa. Jos arvostusperusteeksi valitaan käypä arvo, sovelletaan kirjanpitolakia. Jos sijoitukset arvostetaan hankintamenoon, on käyvät arvot esitettävä liitetiedoissa. Finanssivalvonnalla on valtuus antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten käyvät arvot tällöin määritetään ja esitetään. Saamansa selvityksen perusteella talousvaliokunta arvioi, että esitetyt muutokset noudattavat valiokunnan edellä puoltamaa menettelyä lähentää vakuutusyhtiöiden sääntelyä muuhun yhtiölainsäädäntöön. Valiokunta pitää myös perusteltuna olettaa, etteivät ehdotetut muutokset mm. verotuksellisista syistä olennaisesti muuta nykyistä käyvän arvon käyttöä tai arvostustapaa.

Asian valiokuntakäsittelyn yhteydessä on tuotu esille uusia (mm. sijoitusomaisuuden tuloutettujen arvonkorotusten rajaaminen) ja osin vielä valmisteilla olevia (mm. PIE-yhteisömääritelmän laajentaminen) lainsäädännön kehittämisehdotuksia. Näiden ehdotusten vaikutusten arviointi edellyttää vielä lisäselvityksiä, minkä vuoksi valiokunta ei tässä vaiheessa pidä sääntelyn muuttamista perusteltuna.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 5 §:n 13 kohdassa ja 8 §:n 17 kohdassa on viittaus kumottavaksi ehdotettuun vakuutusyhtiölain 8 luvun 19 §:ään. Uuden sääntelyn voimaan tultua viittauksen tulee kohdistua vakuutusyhtiölain 15 §:n 2 momenttiin. Saadun selvityksen mukaan valtiovarainministeriö vastaa tarvittavien muutosten tekemisestä seuraavan elinkeinotulon verottamista koskevan lain muutosesityksen yhteydessä. Talousvaliokunta kiirehtii sääntelyn saattamista ajan tasalle.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Johtolause. Johtolauseessa on otettu huomioon uutena lainkohtana muutettavaksi ehdotettu 16 luvun 5 §:n 1 momentti.

16 luvun 5 §. Jaettava määrä. (Uusi) Pykälässä säädetään vakuutusyhtiön jakokelpoisten varojen laskemisesta.

Pykälän 1 momentissa rajoitetaan yhtiön vapaan oman pääoman jakamista. Talousvaliokunta esittää lainkohtaa muutettavaksi siten, että se on yhdenmukainen osakeyhtiöitä koskevan sääntelyn kanssa.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

Muutosesitys liittyy eduskunnan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen kirjanpitolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä puunkorjuuta aarniometsissä harjoittavien yritysten viranomaisille suorittamien maksujen julkaisemista koskevaksi laiksi (HE 89/2015 vp). Edellä mainitun esityksen 3. lakiehdotuksessa esitetään muutettavaksi osakeyhtiölain 13 luvun 5 §:ää siten, että lainkohdassa otetaan huomioon kirjanpitolain 5 luvun 8 §:n 3 momentti, jossa tarkoitettu kehitysmenojen aktivoitu määrä rajoittaa jakokelpoista vapaan oman pääoman määrää. Talousvaliokunta on esittänyt (TaVM 16/2015 vp), että edellä mainittu osakeyhtiölain muutos hyväksytään muuttamattomana.

Talousvaliokunta esittää, että vastaava voitonjakorajoitus saatetaan koskemaan myös vakuutusyhtiöitä muuttamalla pykälän 1 momentin 3 kohtaa.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksessä on otettu huomioon edellä esitetty muutos 16 luvun 5 §:ään. Voimaantulo vastaa edellä mainitun osakeyhtiölain muutoksen voimaantulosäännöstä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 98/2015 vp sisältyvät 2.—7. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 98/2015 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 8 luvun 4 §:n 4 momentti, 8, 10, 11, 13, 19, 20, 23 ja 25 §,
sellaisena kuin niistä on 8 luvun 19 § laissa 303/2015,

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

muutetaan 8 luvun 1 §, 4 §:n 2 ja 3 momentti, 9, 12, 15, 17, 18, 21, 24, 26 ja 28—30 § sekä 16 luvun 5 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 8 luvun 24 § osaksi laissa 981/2013, 29 § osaksi laeissa 981/2013 ja 303/2015 seuraavasti:

8 luku

Oma pääoma, tilinpäätös, toimintakertomus ja konserni

1 §

Osakeyhtiölain soveltaminen

Vakuutusyhtiön omaan pääomaan, tilinpäätökseen, toimintakertomukseen ja konserniin sovelletaan, mitä osakeyhtiölain 8 luvun 5—10 ja 12 §:ssä säädetään.

4 §

Kirjanpitolain soveltaminen

Vakuutusyhtiön tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen ei sovelleta kirjanpitolain 1 luvun 4 §:ää, 3 luvun 2 §:n 4 momenttia, 4 §:n 2 momenttia ja 6 §:ää, 4 luvun 1 ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 2 a §:n 6 momenttia, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a luvun 3 §:ää eikä 8 luvun 6 §:ää.

Vakuutusyhtiön konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön toimintakertomuksen laatimiseen ei sovelleta kirjanpitolain 7 a luvun 3 §:ää eikä 8 luvun 6 §:ää. Konsernitilinpäätökseen ei sovelleta myöskään 2 momentissa mainittuja kirjanpitolain säännöksiä.

9 §

Toimintakertomuksen tiedot toiminnasta ja sen kehittämisestä

Sen lisäksi, mitä kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:ssä säädetään, vakuutusyhtiön toimintakertomuksessa esitetään selostus vakuutusyhtiön harjoittamasta 2 luvun 16 §:n mukaisesta liitännäistoi-
minnasta.

12 §

Toimintakertomuksen tiedot rakenne- ja rahoitusjärjestelyistä

Toimintakertomuksessa on annettava selostus, jos vakuutusyhtiö on tilikauden aikana vakuutuskannan luovutuksen perusteella vastaanottanut varoja tai velkoja, luovuttanut varoja taikka velkoja tai vastuun siirtämisen perusteella vastaanottanut varoja tai velkoja.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

15 §

Sijoitusten arvostus- ja jaksotustavan valinta

Vakuutusyhtiön tulee valita taseen pääryhmään "Sijoitukset" sisältyvien sijoitusten arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos vakuutusyhtiö valitsee arvostusperiaatteeksi kirjanpitolain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisen arvostamisen, vakuutusyhtiö ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 16 §:n arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa on noudatettava johdonmukaisesti.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten 9 luvun mukaista vastuuelkaa kattavat sijoitukset esitetään taseessa erikseen arvostettuina käypään arvoon. Käyvän arvon muutos merkitään tuotoksi tai kuulusi tuloslaskelmaan.

Omaisuuksien siirrot sijoitusten ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten välillä on tehtävä käyvillä arvoilla.

17 §

Sijoitusten arvostaminen käypään arvoon

Muista kuin kirjanpitolain 5 luvun 5 a ja 5 b §:ssä tarkoitetuista vastaaviin ja vastattaviin kuuluvista omaisuus- ja velkaeristä, jotka kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaan voidaan arvostaa käypään arvoon, voidaan säätää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Erät arvostetaan käypään arvoon 15 §:n 1 momentissa säädettyin edellytyksin.

18 §

Johdannaissopimusten arvostaminen ja jaksotussäännökset

Johdannaissopimukseen sovelletaan 15 §:ssä säädetyllä tavalla joko 16 §:n 1 momenttia tai kirjanpitolain 5 luvun 2 a §:ää.

21 §

Konsernitilinpäätöksen sisältö ja emoyhtiön toimintakertomuksessa esitettävät tiedot konsernista

Konsernitilinpäätöksen laatimiseen sovelletaan 1—4, 6 ja 7, 14—18 sekä 28—30 §:ää.

Emoyhtiön toimintakertomuksessa esitetään kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:ssä ja tämän luvun 9 ja 12 §:ssä tarkoitettut tiedot myös konsernista.

24 §

Kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltaminen

Kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudatetaan tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimisessa siten, että muu kuin kirjanpitolain 7 a luvun

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

2 §:ssä tarkoitettu vakuutusyhtiö ja vakuutusomistusyhteisö saa laatia konsernitilinpäätöksensä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen.

26 §

Tämän lain säännösten soveltaminen kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja noudattaen laadittuun tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen

Edellä 24 §:ssä tarkoitettuun tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sekä niihin liitettävään toimintakertomukseen sovelletaan 5, 6, 9 ja 12 §:ää, 15 §:n 2 momenttia, 21 §:n 2 momenttia, 28 §:n 1 ja 3 kohtaa, 29 §:n 5 kohtaa sekä 30 §:ää.

28 §

Tarkemmat säännökset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset:

1) tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavoista, toimintakertomuksesta, rahoituslaskelmasta, tilinpäätöksen liitetiedoista, 21 §:ssä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen laatimiseen liittyvistä vastaavista kaavoista, asiakirjoista ja liitetiedoista sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä;

2) 24 §:ssä tarkoitetussa tilinpäätöksessä ja konsernitilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa annettavista lisätiedoista, joiden antamiseen kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitetut kansainväliset tilinpäätösstandardit eivät velvoita; sekä

3) oikeudesta poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä 21 §:ssä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen ja konsernia koskevan toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

29 §

Finanssivalvonnan määräykset

Finanssivalvonta antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset:

1) vakuutusyhtiön tilinpäätöksen, 21 ja 24 §:ssä tarkoitetun konsernitilinpäätöksen, toimintakertomuksen, 27 §:ssä tarkoitetun osavuositarkastuksen ja johdon osavuotisen selvityksen sekä arvopaperimarkkinalain 7 luvun 9 §:ssä säädetyn tilinpäätöstiedotteen laatimisesta;

2) sijoitusten käyvän arvon määrittämisestä, kun ne arvostetaan taseessa hankintamenuun ja sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenuun esittämisestä tase-eräkohtaisesti liitetiedoissa sekä sijoitus- ja käyttöomaisuuden välisistä siirroista;

3) tarvittaessa rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen esittämisestä tilinpäätöksessä kun ne arvostetaan kirjanpitolain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisesti;

4) 16 §:n 1 momentin mukaisesti kirjattujen johdannaissovimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä;

5) tarvittaessa 9 luvussa tarkoitetun vastuuvielan ilmoittamisesta 24 §:ssä tarkoitetussa erillis-tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa sekä 12 luvussa säädetyn oman varallisuuden ilmoittamisesta 24 §:ssä tarkoitetun erillistilinpäätöksen tai toimintakertomuksen yhteydessä; sekä

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

6) 27 §:ssä tarkoitettujen katsauksen ja selvityksen julkistamisesta.

30 §

Poikkeusluvut

Finanssivalvonta voi yksittäistapauksessa vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön hake-
muksesta erityisistä syistä määrääjäksi myöntää luvan poiketa siitä, mitä 6 §:ssä ja 28 §:n 1 ja 3
kohdan nojalla säädetään tai 29 §:n 2 kohdan nojalla määrätään taikka kirjanpitolain 6 luvun 5 §:n
1 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se ole
Euroopan unionin tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettujen säännösten vastainen.
Finanssivalvonta myöntää 27 §:ssä tarkoitettujen katsauksen ja selvityksen julkistamista koskevat
poikkeukset.

16 luku (Uusi)

Vakuutusyhtiön varojen jakaminen

5 §

Jaettava määrä

Jollei 3 momentista muuta johdu, vakuutusyhtiö saa jakaa vapaan oman pääoman, josta on vä-
hennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät varat ja muut jakokelvottomat erät, jotka
ovat:

1) määrä, joka vakuutusyhtiön tasoitusmäärästä on 8 luvun 24 §:n perusteella laaditussa tilin-
päätöksessä merkitty vapaaseen omaan pääomaan;

2) määrä, joka vakuutusyhtiön taseen pääryhmään "Sijoitukset" sisältyvien sijoitusten realisoi-
tumattomista arvonnousuista 8 luvun 17 tai 24 §:n perusteella laaditussa tilinpäätöksessä sisältyy
vapaaseen omaan pääomaan, ja määrä, jolla käyvän arvon rahasto on yhteismäärältään negatiivi-
nen; sekä

3) määrä, joka 8 luvun 24 §:n ~~2 kohdan~~ perusteella laaditussa tilinpäätöksessä on kirjanpito-
laissa tarkoitetuista vapaaehtoisista varauksista sekä tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poisto-
jen erotuksesta merkitty vapaaseen omaan pääomaan, **sekä määrä, joka on kehityksenä mer-
kitty taseeseen kirjanpitolain mukaisesti.**

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 8 luvun 1 §:ää, 4 §:n 2 ja 3 momenttia, 9, 12,
15, 17 ja 18 §:ää, 21 §:n 3 ja 4 momenttia, **24, 26 ja 28—30 §:ää sekä 16 luvun 5 §:n 1 momenttia**
sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutusyhtiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päi-
vänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

2.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, sellaisena
kuin se on laissa ~~309~~/2015, sekä
lisätään 1 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 2 a, 3—5 ja 11 a §:ää, 13 §:n 1 momenttia sekä 14—19 ja 25 §:ää, 2 luvun 1 a §:ää, 3 §:n 1—5 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 ja 9 b §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa sekä 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2—6 §:ää, 5 luvun 3 §:ää ja 22 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1—5, 7—12, 12 a, 14—18 ja 20 a—20 c §:ää, 21 §:n 3 ja 5 kohtaa ja 22 §:ää, 7 luvun 6 §:ää, 8 luvun 24—26 §:ää, 8 a lukua, 9 luvun 1—5, 5 a—5 d ja 7—12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10—13 ja 13 a lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia sekä 8—10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17—21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 1 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4—7 §:ää, 16 §:n 1 momenttia sekä 25—27 §:ää, 26 lukua eikä 31 luvun 1 §:n 4 momenttia sekä 2, 4 ja 10 §:ää.

Työeläkevakuutusyhtiön tilinpäätöksen laatimiseen ei sovelleta kirjanpitolain 5 luvun 2 a ja 2 b §:ää ja 7 a lukua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran työeläkevakuutusyhtiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

3.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 198 §, sellaisena kuin se on laissa 1233/2009, sekä
muutetaan 196 §:n 2 ja 3 momentti ja 197 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1233/2009, seuraavasti:

196 §

Sovellettavat lait

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, eläkekassan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan osakeyhtiölain (624/2006) 8 luvun 6 §:n säännöksiä lähipiirilainojen ilmoittamisesta ja vakuutusyhtiölain (521/2008) 8 luvun säännöksiä, lukuun ottamatta 1—3 §:ää ja 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa ja 24—26 §:ää.

Eläkekassan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen ei sovelleta rekisteröintiä koskevaa kirjanpitolain 3 luvun 9 §:ää eikä jäljennösten antamisvelvollisuutta koskevaa 3 luvun 11 §:ää. Eläkekassan tilinpäätöksen laatimiseen ei sovelleta kirjanpitolain 5 luvun 2 a ja 2 b §:ää ja 7 a lukua.

197 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset, poikkeusluvut ja kirjanpitolautakunnan lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa Merimieseläkekassan toimintakertomusta, tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevia tarkempia säännöksiä vakuutusyhtiölain 8 luvun 28 §:ssä mainituista seikoista. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä vakuutusyhtiölain 8 luvun 29 §:ssä mainituista seikoista.

Finanssivalvonnan oikeuteen myöntää eläkekassalle poikkeuslupia säännösten noudattamisesta sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvun 30 §:ssä säädetään vakuutusyhtiölle myönnettävistä poikkeusluvista. Velvollisuuteen pyytää kirjanpitolautakunnan lausunto sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvun 31 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran Merimieseläkekassan kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

4.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain 126 ja 127 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 126 §:n 2 momentti ja 127 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1232/2009, seuraavasti:

126 §

Kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, eläkelaitoksen tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sovelletaan osakeyhtiölain (624/2006) 8 luvun 6 §:n säännöksiä lähipiirilainojen ilmoittamisesta ja vakuutusyhtiölain 8 luvun säännöksiä, lukuun ottamatta 1—3 §:ää ja 14 §:n 1 momentin 2 kohtaa.

127 §

Kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset, poikkeusluvut ja kirjanpitolausuntokunnan lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen toimintakertomusta, tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevia tarkempia säännöksiä vakuutusyhtiölain 8 luvun 28 §:ssä mainituista seikoista. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä vakuutusyhtiölain 8 luvun 29 §:ssä mainituista seikoista.

Finanssivalvonnan oikeuteen myöntää eläkelaitokselle poikkeuslupia säännösten noudattamisesta sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvun 30 §:ssä säädetään vakuutusyhtiölle myönnettävistä poikkeusluvista. Velvollisuuteen pyytää kirjanpitolausuntokunnan lausunto sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvun 31 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

5.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 40 a §,
sellaisena kuin se on laissa 525/2008, sekä
muutetaan 40 ja 40 b §, sellaisina kuin ne ovat, 40 § laeissa 525/2008 ja 305/2015, ja 40 b §
laeissa 1321/2004 ja 525/2008, seuraavasti:

40 §

Sivuliikkeen tilinpäätös ja toimintakertomus

Kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen tilinpäätös ja toimintakertomus laaditaan vakuutusyhtiölain 8 luvun säännöksiä noudattaen, jollei Finanssivalvonta myönnä lupaa laatia tilinpäätöstä noudattaen sen vakuutusyhtiön kotipaikan säännöksiä, johon sivuliike kuuluu.

40 b §

Sivuliikkeen tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat tarkemmat määräykset

Finanssivalvonta antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset vakuutusyhtiölain 8 luvun säännösten soveltamisesta sivuliikkeen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

6.

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eläkesäätiölain (1774/1995) 39 ja 40 a §,
sellaisina kuin ne ovat, 39 § laissa 1323/2004 ja 40 a § laissa 1135/1998, sekä
muutetaan 37, 37 a ja 38 §, 41 §:n 1 momentti sekä 41 a ja 42 §,
sellaisina kuin ne ovat, 37 § ja 38 §, 41 §:n 1 momentti ja 42 § laissa 1323/2004, 37 a § laissa
1135/1998 sekä 41 a § laeissa 1135/1998 ja 1323/2004, seuraavasti:

37 §

Eläkesäätiön kirjanpidossa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain tai sen nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 3 luvun 2 §:n 4 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 3 momenttia, 4 luvun 1 ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 2 a §:n 6 momenttia, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 ja 7 a lukua sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkesäätiön tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen. Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohtaa ei sovelleta Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyvän työeläkevastuun käsittelyyn.

Kirjanpitolain 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja pysyviä vastaavia ovat eläkesäätiön taseessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden erät tavaravarastoja lukuun ottamatta. Tavaravarastot luetaan kirjanpitolain 4 luvun 4 §:ssä tarkoitetuksi vaihto-omaisuudeksi. Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan muutoin kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, jollei 2 momentista muuta johdu. Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kirjanpitolain 5 luvun 13 ja 16 §:ää sovelletaan tässä momentissa tarkoitettuihin eriin. Tavaravarastoihin sovelletaan kuitenkin kirjanpitolain vaihto-omaisuutta koskevia säännöksiä lukuun ottamatta 2 momentissa mainittuja säännöksiä ja kirjanpitolain 5 luvun 16 §:ää.

37 a §

Työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavan eläkesäätiön tilikausi on kalenterivuosi.

38 §

Tilinpäätökseen on liitettävä kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus.

41 §

Taseeseen merkitään:

- 1) rahat ja muut kuin taseessa sijoituksiksi merkittävät saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;
- 2) eläkevastuu 43 §:n mukaisesti laskettuun arvoon; sekä

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

3) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

41 a §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Joukkovelkakirjalainojen ja muiden vastaavien raha- ja pääomamarkkinavälineiden hankintamenoa käytetään jaksotettua hankintamenoa, joka saadaan jaksottamalla joukkovelkakirjalainan ja muun vastaavan raha- ja pääomamarkkinavälineen nimellisarvon ja hankintamenoa erotus korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi joukkovelkakirjalainan taikka raha- tai pääomamarkkinavälineen juoksuaikana ja merkitsemällä vastaerä joukkovelkakirjalainan taikka raha- tai pääomamarkkinavälineen hankintamenoa lisäykseksi tai vähennykseksi. Jaksotetusta hankintamenoa kirjataan arvonalennus 1 momentin mukaisesti alimman arvon periaatteella tai jaksotettua hankintamenoa alennetaan vain muilla kuin yleisen korkotason vaihtelusta johtuvilla arvonalentumisilla. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi. Arvostustapa valitaan tase-eräkohtaisesti ja sitä noudatetaan johdonmukaisesti.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, saadaan taseeseen merkitä vielä poistamatta olevan hankintamenoa lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta olevan hankintamenoa erotuksen suuruinen arvonnkorotus. Arvonnkorotusta vastaava määrä on merkittävä sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta omaan pääomaan sisältyvään arvonnkorotusrahastoon. Jos arvonnkorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloslaskelmaan merkitty arvonnkorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti ja arvonnkorotusrahastoon merkitty arvonnkorotus on peruutettava.

Eläkesäätiön tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos eläkesäätiö valitsee arvostusperiaatteen kirjjanpitolain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisen arvostamisen, säätiö ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa on noudatettava johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitetun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

Johdannaissopimuksiin sovelletaan 4 momentissa säädetyllä tavalla joko 1 momenttia tai kirjjanpitolain 5 luvun 2 a §:ää.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

42 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavoista, toimintakertomuksesta, tilinpäätöksen liitetiedoista, sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Finanssivalvonta antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset:

- 1) eläkesäätiön tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta;
- 2) sijoitusten käyvän arvon määrittämisestä, kun ne arvostetaan taseessa hankintamenuun ja sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenuun esittämisestä tase-eräkohtaisesti liitetiedoissa;
- 3) tarvittaessa rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen esittämisestä tilinpäätöksessä, kun ne arvostetaan kirjanpitolain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisesti;
- 4) 41 a §:n 1 momentin mukaisesti kirjattujen johdannaissopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä.

Finanssivalvonta voi eläkesäätiön hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 1 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja 3 momentissa tarkoitetuista määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi eläkesäätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu säännös määräys tai lupa on tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien kirjanpitolain tai sen nojalla annettujen säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, on sosiaali- ja terveysministeriön ennen säännöksen antamista tai Finanssivalvonnan ennen määräyksen antamista tai luvan myöntämistä pyydyttävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen kirjanpitolain 3 luvun 6 §:ssä säädetystä tilinpäätöksen laatimisajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran eläkesäätiön kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

Lain 41 a §:n 3 momenttia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin arvonkorotuksiin.

7.

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

kumotaan vakuutuskassalain (1164/1992) 71 §:n 2 momentti ja 74 §, sellaisina kuin ne ovat, 71 §:n 2 momentti ja 74 § laissa 1136/1998, sekä *muutetaan* 70 ja 72 §, 74 a §:n 1 momentti sekä 74 b ja 77 §, sellaisina kuin ne ovat, 70 ja 72 §, 74 a §:n 1 momentti ja 77 § laissa 1324/2004 sekä 74 b § laissa 1136/1998 ja 1324/2004, seuraavasti:

70 §

Vakuutuskassan kirjanpidossa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia (1336/1997), jollei tämän lain tai sen nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä muuta johdu.

Kirjanpitolain 1 luvun 4 §:n 1 momenttia, 3 luvun 2 §:n 4 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 3 momenttia, 4 luvun 1 ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 2 a §:n 6 momenttia, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 ja 7 a lukua sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta vakuutuskassan tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen. Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohtaa ei sovelleta Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyvän työeläkevastuun käsittelyyn.

Kirjanpitolain 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja pysyviä vastaavia ovat eläkesäätöön taseessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden erät tavaravarastoja lukuun ottamatta. Tavaravarastot luetaan kirjanpitolain 4 luvun 4 §:ssä tarkoitetuksi vaihto-omaisuudeksi. Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan muutoin kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, jollei 2 momentista muuta johdu. Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kirjanpitolain 5 luvun 13 ja 16 §:ää sovelletaan tässä momentissa tarkoitettuihin eriin. Tavaravarastoihin sovelletaan kuitenkin kirjanpitolain vaihto-omaisuutta koskevia säännöksiä lukuun ottamatta 2 momentissa mainittuja säännöksiä ja kirjanpitolain 5 luvun 16 §:ää.

72 §

Tilinpäätökseen on liitettävä kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus.

74 a §

Taseeseen merkitään:

- 1) rahat ja muut kuin sijoituksiksi merkittävät saamiset nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon;
- 2) vastuovelka 79 §:n ja 80 §:n 2 momentin mukaisesti laskettuun arvoon; sekä
- 3) muut velat nimellisarvoon tai, jos velka on indeksiin taikka muuhun vertailuperusteeseen sidottu, muuttuneen vertailuperusteen mukaiseen nimellisarvoa korkeampaan arvoon.

74 b §

Tilikauden päättyessä jäljellä olevien taseen pääryhmään "sijoitukset" sisältyvien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten ja muiden pitkävaikutteisten menojen sekä kaluston hankintameno kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Jos sijoitusomaisuuden käypä arvo on tilikauden päättyessä hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettynä hankintamenoa pienempi, on erotus kirjattava arvonalennuksena kuluksi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamiseksi katsottavien sijoitusten osalta kuluksi kirjaaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Jos kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

Joukkovelkakirjalainojen ja muiden vastaavien raha- ja pääomamarkkinavälineiden hankintamenona käytetään jaksotettua hankintamenoa, joka saadaan jaksottamalla joukkovelkakirjalainan ja muun vastaavan raha- ja pääomamarkkinavälineen nimellisarvon ja hankintamenon erotus korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi joukkovelkakirjalainan taikka raha- tai pääomamarkkinavälineen juoksuaikana ja merkitsemällä vastaerä joukkovelkakirjalainan taikka raha- tai pääomamarkkinavälineen hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi. Jaksotetusta hankintamenoista kirjataan arvonalennus 1 momentin mukaisesti alimman arvon periaatteella tai jaksotettua hankintamenoa alennetaan vain muilla kuin yleisen korkotason vaihtelusta johtuvilla arvonalentumisilla. Jos arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi. Arvostustapa valitaan tase-eräkohtaisesti ja sitä noudatetaan johdonmukaisesti.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilinpäätöspäivänä pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi, saadaan taseeseen merkitä vielä poistamatta olevan hankintamenon lisäksi enintään käyvän arvon ja poistamatta olevan hankintamenon erotuksen suuruinen arvonorotus. Arvonorotusta vastaava määrä on merkittävä sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta omaan pääomaan sisältyvään arvonorotusrahastoon. Jos arvonorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloslaskelmaan merkitty arvonorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti ja arvonorotusrahastoon merkitty arvonorotus on peruutettava.

Vakuutuskassan tulee valita arvostustapa siten, että tiettyyn käyttötarkoitukseen luettaviin varoihin sovelletaan yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Jos kassa valitsee arvostusperiaatteeksi kirjanpitolain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisen arvostamisen, kassa ei voi soveltaa vastaavaan käyttötarkoitukseen luettaviin muihin vastaaviin varoihin samanaikaisesti 1—3 momentissa määritellyjä arvostusperiaatteita. Valittua arvostustapaa noudatetaan johdonmukaisesti.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määritellyjä arvostusperiaatteita.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohtaisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo siten kuin Finanssivalvonta tarkemmin määrää.

Johdannaissopimukseen sovelletaan 4 momentissa säädetyllä tavalla joko 1 momenttia tai kirjanpitolain 5 luvun 2 a §:ää.

77 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat säännökset tilinpäätöksen tase- ja tuloslaskelmakaavoista, toimintakertomuksesta, tilinpäätöksen liitetiedoista, sekä tase-erittelyistä ja liitetietojen erittelyistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, milloin ja miten saadaan poiketa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevista säännöksistä oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Finanssivalvonta antaa vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvat tarkemmat määräykset:

- 1) vakuutuskassan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta;
- 2) sijoitusten käyvän arvon määrittämisestä kun ne arvostetaan taseessa hankintamenoon ja sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenon esittämisestä tase-eräkohtaisesti liitetiedoissa;
- 3) tarvittaessa rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen esittämisestä tilinpäätöksessä kun ne arvostetaan kirjanpitolain 5 luvun 2 a tai 2 b §:n mukaisesti;

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

4) 74 b §:n 1 momentin mukaisesti kirjattujen johdannaissopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitettun tasearvon määräisenä silloin, kun noudatetaan 1—3 momentissa määriteltyjä arvostusperiaatteita.

Finanssivalvonta voi vakuutuskassan hakemuksesta erityisestä syystä määrääjäksi myöntää luvan poiketa 1 momentissa tarkoitetuista säännöksistä ja 3 momentissa tarkoitetuista määräyksistä, jos poikkeus on tarpeen oikean ja riittävän kuvan saamiseksi vakuutuskassan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Jos tässä pykälässä tarkoitettu säännös, määräys tai lupa on tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien kirjanpitolain tai sen nojalla annettujen säännösten yleisen soveltamisen kannalta merkittävä, on sosiaali- ja terveysministeriön ennen säännöksen antamista tai Finanssivalvonnan ennen määräyksen antamista tai luvan myöntämistä pyydettävä siitä kirjanpitolautakunnan lausunto.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen kirjanpitolain 3 luvun 6 §:ssä säädetyistä tilinpäätöksen laatimisajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vakuutuskassan kirjanpitoon siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

Lain 74 b §:n 3 momenttia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin arvonkorotuksiin.

Helsingissä 8.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok

jäsen Harry Harkimo kok

jäsen Hannu Hoskonen kesk

jäsen Lauri Ihalainen sd

jäsen Katri Kulmuni kesk

jäsen Eero Lehti kok

jäsen Rami Lehto ps

jäsen Mika Lintilä kesk

jäsen Markus Lohi kesk

jäsen Martti Mölsä ps

jäsen Arto Pirttilahti kesk

jäsen Kristiina Salonen sd

jäsen Hanna Sarkkinen vas

jäsen Ville Skinnari sd

jäsen Joakim Strand r

varajäsen Sari Essayah kd

varajäsen Olli Immonen ps

Valiokunnan mietintö TaVM 17/2015 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi